

Урматтуу жарандар!

КР БШКнын алдында Жарандык билим берүү жана шайлоо технологиялары (КР БШКнын ЖББ) борбору түзүлдү, жарандардын, шайлоочулардын (референдумдун катышуучуларынын) укук маданиятын жогорулатуу, шайлоо комиссияларынын мүчөлөрүн жана шайлоо процессинин башка катышуучуларын окутуу боюнча ишти уюштуруу жана координациялоо борбордун негизги максаты болуп саналат.



Жарандык жана санариптик билим берүү долбоорлору жөнүндө кыйла кеңири маалыматты

WWW.SHAILOO.GOV.KG

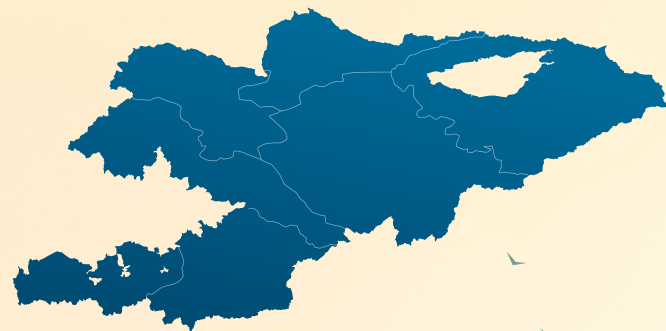
WWW.JARAN.KG

сайттарынан билсе болот.

КР БШКнын ЖББсы менен байланышуу: Тел.: +996 312 62 01 71
BILIM@SHAILOO.GOV.KG



ЖЕРГИЛИКТҮҮ КЕҢЕШ: ДЕПУТАТТАР КАНДАЙ ШАЙЛАНАТ ЖАНА АЛАРДЫН КАНДАЙ ЫЙГАРЫМ УКУКТАРЫ БАР?



ЖЕРГИЛИКТҮҮ КЕҢЕШТЕРДИН ДЕПУТАТТАРЫ КАНДАЙ ШАЙЛАНАТ?

ЖЕРГИЛИКТҮҮ КЕҢЕШТИН ДЕПУТАТЫ БОЛУУГА ТӨМӨНКУ УКУКТУУ:

- жергиликтүү жамааттын мүчөсү;
- 21 жаш куракка толгон;
- жалпы орто билимден төмөн эмес билими бар.



ШАЙЛООДО КИМ ДОБУШ БЕРЕ АЛАТ?

ШАЙЛООЧУЛАРДЫН ТИЗМЕЛЕРИНЕ КИРГИЗИЛГЕН ТӨМӨНКУ ЖАРАНДАР:

- 18 жашка толгон жана андан улуу;
- биометрикалык каттоодон өткөн;
- жергиликтүү жамааттын мүчөсү (жашаган жерин каттоо жөнүндө паспортундагы белги менен аныкталат).



ШААРДЫК КЕҢЕШ

Бирдиктүү шайлоо округу (шаардын бүткүл аймагын өзүнө камтыйт)
Шайлоо пропорционалдык тутум боюнча өткөрүлөт
Шайлоочу саясий партия үчүн добуш берет

ДЕПУТАТТЫККА ТАЛАПКЕРЛЕРДИ КӨРСӨТҮҮ ЖАНА КАТТОО

Шайлоо дайындалган күндөн тартып башталат жана **шайлоо күнүнө чейин 40 календардык күн** калганда аяктайт.
Депутаттыкка талапкерлердин тизмесин каттоо **добуш берүү күнүнө чейин 30 календардык күн** калганда аяктайт.

КӨРСӨТҮҮ УКУГУ ТӨМӨНКҮЛӨРГӨ ТААНДЫК:

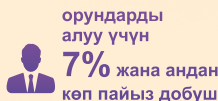
Саясий партияларга (бир жыныстагы адамдардын 70 пайыздан ашпаган өкүлчүлүгүн эске алууга милдеттүү, мында саясий партиядан көрсөтүлгөн талапкерлердин тизмесинде аялдардын жана эркектердин кезегинин айырмасы эки позициядан ашпоого тийиш).



эки позициядан
ашпоого тийиш

ШАЙЛООНУН ЖЫЙЫНТЫКТАРЫ БОЮНЧА МАНДАТТАРДЫ БӨЛҮШТҮРҮҮ ТАРТИБИ

Талапкерлердин тизмеси үчүн добуш берүүгө катышкан шайлоочулардын добуштарынын 7 жана андан көп пайызы берилген саясий партиялар депутаттык мандаттарды алышат. Талапкерлердин тизмесиндеги талапкерлердин ортосунда депутаттык мандаттарды бөлүштүрүү тизмени тиешелүү аймактык шайлоо комиссиясында каттоодо белгиленген, бул тизмедеги талапкерлердин жайгашуусунун тартибине ылайык жүргүзүлөт.



орундарды
алуу үчүн
7% жана андан
көп пайыз добуш

АЙЫЛДЫК КЕҢЕШ

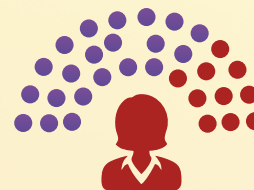
Көп мандаттуу шайлоо округдары
Шайлоо мажоритардык тутум боюнча өткөрүлөт
Шайлоочу белгилүү бир талапкер же болбосо
талапкерлер (округдагы мандаттардын санына жараша) үчүн добуш берет

ДЕПУТАТТЫККА ТАЛАПКЕРЛЕРДИ КӨРСӨТҮҮ ЖАНА КАТТОО

Шайлоо дайындалган күндөн тартып башталат жана **шайлоо күнүнө чейин 30 календардык күн калганда аяктайт.**
Депутаттыкка талапкерлердин тизмесин каттоо **добуш берүү күнүнө чейин 20 календардык күн калганда аяктайт.**

КӨРСӨТҮҮ УКУГУ ТӨМӨНКҮЛӨРГӨ ТААНДЫК:

Саясий партияларга жана өзүн-өзү көрсөтүү жолу менен жарандарга таандык.
Айылдык кеңештин ар бир шайлоо округу боюнча депутаттык мандаттардын 30 пайыздан кем эмеси аялдар үчүн резервге калтырылат.



аялдар үчүн **30%** пайыздан
кем эмес орун

ШАЙЛООНУН ЖЫЙЫНТЫКТАРЫ БОЮНЧА МАНДАТТАРДЫ БӨЛҮШТҮРҮҮ ТАРТИБИ

Айылдык кеңештердин депутаттарын шайлоонун жыйынтыктарын аныктоодо адегенде талапкер аялдар үчүн резервге калтырылган мандаттар бөлүштүрүлөт. Башка талапкер аялдарга караганда көбүрөөк добуштардын санына ээ болгон талапкер аялдар шайланган болуп таанылат.
Калган мандаттар калган талапкерлер арасында бөлүштүрүлөт.



**ЖЕРГИЛИКТҮҮ КЕҢЕШТЕРДИН ДЕПУТАТТАРЫ ҮЧҮН
ДОБУШ БЕРҮҮ МЕНЕН СИЗ ЖАКЫН АРАДАГЫ ТӨРТ ЖЫЛДА
ӨЗҮҢҮЗДҮН ШААРЫҢЫЗДАГЫ, АЙЫЛЫҢЫЗДАГЫ ЖАШОО
КАНДАЙ УЮШТУРУЛААРЫН ТАЙНДАЙСЫЗ.
СИЗДИН ТАНДООҢУЗ – БИЗДИН ЖАЛПЫ КЕЛЕЧЕГИБИЗ!**



ЖЕРГИЛИКТҮҮ КЕҢЕШТЕРДИН ДЕПУТАТТАРЫНЫН НЕГИЗГИ ЫЙГАРЫМ УКУКТАРЫ КАЙСИЛАР?

**ЖЕРГИЛИКТҮҮ КЕҢЕШ – ЖЕРГИЛИКТҮҮ
ЖАМААТ ТАРАБЫНАН ТҮЗДӨН-ТҮЗ
ШАЙЛАНУУЧУ ЖЕРГИЛИКТҮҮ ӨЗ АЛДЫНЧА
БАШКАРУУНУН ӨКҮЛЧҮЛҮКТҮҮ ОРГАНЫ.**

**ЖЕРГИЛИКТҮҮ КЕҢЕШТИН ДЕПУТАТТАРЫ
4 ЖЫЛДЫК МӨӨНӨТКӨ ШАЙЛАНАТ**



ЖЕРГИЛИКТҮҮ КЕҢЕШТИН ДЕПУТАТТАРЫ:

БЕКИТЕТ:

- жергиликтүү бюджетти жана анын аткарылышы жөнүндө отчетту, ошондой эле бюджеттин аткарылышынын жүрүшү жана бюджеттен тышкаркы фонддорду пайдалануу жөнүндө маалыматты угуу;
- аймакты социалдык-экономикалык жактан өнүктүрүүнүн жана калкты социалдык жактан коргоонун программаларын, программалардын аткарылышы жөнүндө отчетту угуу;
- муздак сууну, канализацияны, жылуулук менен жабдууну пайдалануу үчүн, ошондой эле мыйзамдарга ылайык турмуш-тиричиликтин катуу калдыктарын чогултуу, ташып чыгаруу жана жок кылуу үчүн тарифтерди;
- расымдык иш-чараларды өткөрүү эрежелерин.



БЕЛГИЛЕЙТ:

- жергиликтүү маанидеги маселелерди башкаруунун тартибин;
- муниципалдык менчикти пайдалануу жана тескөө тартибин, анын ичинде муниципалдык менчиктин объекттерин менчиктештирүү программаларын бекитүү жолу менен белгилөө, муниципалдык менчикти пайдаланууга контролду ишке ашырат;
- алкогольдук ичимдиктерди жана тамеки буюмдарын сатуу убактысы жана жери боюнча чектөөлөрдү тыюу салууга чейин;
- ирригациялык тармактарды, үй жана үй жанындагы участкаларды күтүү тартибин.

- жергиликтүү салыктарды, жыйымдарды жана алар боюнча жеңилдиктерди **киргизет**, ошондой эле мыйзамдарда каралган учурларда алар боюнча ставкаларды аныктайт;
- тиешелүү мамлекеттик органдарга киргизүү максатында административдик-аймактык түзүлүш боюнча сунуштарды **иштеп чыгат**;
- кеңештин төрагасын, анын орун басарын **шайлайт**, аларды кызмат орундарынан бошотот, кеңештин төрагасынын мыйзамдарга карама-каршы келген чечимдерин жокко чыгарат;
- кеңештин регламентин **кабыл алат**;
- өз чечимдеринин аткарылышына **контролдук кылат**;
- жергиликтүү өз алдынча башкаруунун аткаруу органынын иш жөнүндө жергиликтүү өз алдынча башкаруунун аткаруу органынын башчысынын отчетун **угат**;
- жергиликтүү өз алдынча башкаруунун аткаруу органынын башчысына ишенбестик **билдирет**;
- бюджетти, аймакты социалдык-экономикалык өнүктүрүү жана калкты социалдык коргоо программаларын жана анын компетенциясына кирген башка маселелерди аткарганандыгынан улам жергиликтүү өз алдынча башкаруунун аткаруу органынын башчысынын ээлеген кызматына шайкештиги жөнүндө маселени кароо тууралуу сунуш **киргизет**;
- мыйзамдарга ылайык башка маселелерди **чечет**.



Уважаемые граждане!

При ЦИК КР образован Центр гражданского образования и избирательных технологий, основной целью которого является организация и координация работы по повышению правовой культуры граждан, избирателей (участников референдума), обучению членов избирательных комиссий и других участников избирательного процесса.



Более подробную информацию о проектах гражданского и цифрового образования можно узнать на сайтах:

WWW.SHAILOO.GOV.KG

WWW.JARAN.KG

Контактные данные ЦГО ЦИК КР: Тел.: +996 312 62 01 71
BILIM@SHAILOO.GOV.KG



МЕСТНЫЙ КЕНЕШ: КАК ИЗБИРАЮТСЯ ДЕПУТАТЫ И КАКОВЫ ИХ ПОЛНОМОЧИЯ?



КАК ИЗБИРАЮТСЯ ДЕПУТАТЫ МЕСТНЫХ КЕНЕШЕЙ?

ДЕПУТАТОМ МЕСТНОГО КЕНЕША ВПРАВЕ БЫТЬ:

- член местного сообщества;
- возраст 21 год;
- образование не ниже среднего общего.

КТО МОЖЕТ ГОЛОСОВАТЬ НА ВЫБОРАХ?

ВКЛЮЧЕННЫЕ В СПИСОК ИЗБИРАТЕЛЕЙ ГРАЖДАНЕ:

- 18 лет и старше;
- прошедшие биометрическую регистрацию;
- член местного сообщества (определяется отметкой о регистрации места жительства в паспорте).



ГОРОДСКОЙ КЕНЕШ

Единый избирательный округ (включает в себя всю территорию города)

Выборы проводятся по пропорциональной системе

Избиратель голосует за политическую партию

ВЫДВИЖЕНИЕ И РЕГИСТРАЦИЯ КАНДИДАТОВ В ДЕПУТАТЫ

Начинается со дня назначения выборов и заканчивается **за 40 календарных дней до дня выборов.**

Регистрация списка кандидатов в депутаты заканчивается **за 30 календарных дней до дня голосования.**

ПРАВО ВЫДВИЖЕНИЯ ПРИНАДЛЕЖИТ

Политическим партиям (обязаны учесть представительство не более 70 процентов лиц одного пола, при этом разница очередности в списках кандидатов женщин и мужчин, выдвинутых от политической партии, не должна превышать двух позиций).



не должно превышать
двух позиций

ПОРЯДОК РАСПРЕДЕЛЕНИЯ МАНДАТОВ ПО ИТОГАМ ВЫБОРОВ

Политические партии, за списки кандидатов которых подано 7 и более процентов голосов избирателей, принявших участие в голосовании, получают депутатские мандаты

Распределение депутатских мандатов между кандидатами из списка кандидатов производится в соответствии с порядком размещения кандидатов в этом списке, установленным при регистрации списка в соответствующей территориальной избирательной комиссии.

7% и более
голосов для
получения мест



АЙЫЛНЫЙ КЕНЕШ

Многомандатные избирательные округа

Выборы проводятся по мажоритарной системе

Избиратель голосует за определенного кандидата либо кандидатов (в зависимости от количества мандатов в округе)

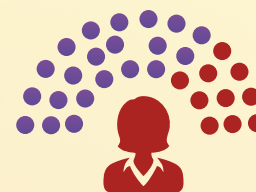
ВЫДВИЖЕНИЕ И РЕГИСТРАЦИЯ КАНДИДАТОВ В ДЕПУТАТЫ

Начинается со дня назначения выборов и заканчивается **за 30 календарных дней до дня выборов.**

Регистрация кандидатов в депутаты заканчивается **за 20 календарных дней до дня голосования.**

ПРАВО ВЫДВИЖЕНИЯ ПРИНАДЛЕЖИТ

Политическим партиям и гражданам путем самовыдвижения. По каждому избирательному округу айылного кенеша резервируется не менее 30 процентов мандатов депутатов для женщин.



не менее **30%** мест для
женщин

ПОРЯДОК РАСПРЕДЕЛЕНИЯ МАНДАТОВ ПО ИТОГАМ ВЫБОРОВ

При определении результатов выборов депутатов айылных кенешей первоначально распределяются зарезервированные для женщин-кандидатов мандаты. Избранными признаются женщины-кандидаты, получившие наибольшее количество голосов по отношению к другим женщинам-кандидатам.

Оставшиеся мандаты распределяются между остальными кандидатами.



**ГОЛОСУЯ ЗА ДЕПУТАТОВ МЕСТНЫХ КЕНЕШЕЙ,
ВЫ ВЫБИРАЕТЕ КАК БУДЕТ ОРГАНИЗОВАНА ЖИЗНЬ
В ВАШЕМ ГОРОДЕ, СЕЛЕ В БЛИЖАЙШИЕ ЧЕТЫРЕ ГОДА.
ВАШ ВЫБОР - НАШЕ ОБЩЕЕ БУДУЩЕЕ!**



КАКОВЫ ОСНОВНЫЕ ПОЛНОМОЧИЯ ДЕПУТАТОВ МЕСТНЫХ КЕНЕШЕЙ?

МЕСТНЫЙ КЕНЕШ – ЭТО ПРЕДСТАВИТЕЛЬНЫЙ ОРГАН МЕСТНОГО САМОУПРАВЛЕНИЯ, ИЗБИРАЕМЫЙ НЕПОСРЕДСТВЕННО МЕСТНЫМ СООБЩЕСТВОМ.

ДЕПУТАТЫ МЕСТНОГО КЕНЕША ИЗБИРАЮТСЯ СРОКОМ НА 4 ГОДА.



ДЕПУТАТЫ МЕСТНОГО КЕНЕША:

УТВЕРЖДАЮТ:

- местный бюджет и отчет о его исполнении, а также заслушивают информации о ходе исполнения бюджета и использовании внебюджетных фондов;
- программу социально-экономического развития территории и социальной защиты населения, заслушивают отчет об исполнении программы;
- тарифы за использование холодной воды, канализации, теплоснабжения, а также за сбор, вывоз и уничтожение твердых бытовых отходов в соответствии с законодательством;
- правила проведения ритуальных мероприятий.

УСТАНОВЛИВАЮТ:

- порядок управления вопросами местного значения;
- порядок пользования и распоряжения муниципальной собственностью, в том числе путем утверждения программы приватизации объектов муниципальной собственности, осуществляют контроль за использованием муниципальной собственности;
- ограничения по времени и месту продажи алкогольных напитков и табачных изделий, вплоть до запрета;
- порядок содержания ирригационных сетей, домовых и придомовых участков.

- **вводят** местные налоги, сборы и льготы по ним, а также устанавливают ставки по ним в случаях, предусмотренных законодательством;
- **вырабатывают** предложения по административно-территориальному устройству с целью их внесения в соответствующие государственные органы;
- **избирают** председателя кенеша и его заместителя, освобождают их от должности, отменяют решения председателя кенеша, противоречащих законодательству;
- **принимают** регламент кенеша;
- **контролируют** исполнение своих решений;
- **заслушивают** отчет главы исполнительного органа местного самоуправления о деятельности исполнительного органа местного самоуправления;
- **выражают** недоверие главе исполнительного органа местного самоуправления;
- **вносят** предложения о рассмотрении вопроса о соответствии занимаемой должности главы исполнительного органа местного самоуправления ввиду неисполнения бюджета, программ социально-экономического развития территории и социальной защиты населения и других вопросов, входящих в его компетенцию;
- **решают** другие вопросы в соответствии с законодательством.

